

TERAPEUTA ZAJĘCIOWY

KOD ZAWODU:

325907

INFORMACJA O ZAWODZIE:

Terapia zajęciowa to wykorzystanie różnorodnych form aktywności życiowej (pracy, sztuki, aktywności społecznej) jako jednego z środków rehabilitacyjno – leczniczych, w celu szybszego przywrócenia pacjentom utraconych funkcji i sprawności, a w przypadku zmian nieodwracalnych pomocy w wytworzeniu funkcji zastępczych.

Pojęcie „terapia zajęciowa” pojawiło się po raz pierwszy w Anglii po I wojnie światowej w związku z działaniami podejmowanymi wobec okaleczonych (fizycznie i psychicznie) żołnierzy. Rolą nowej metody była pomoc rehabilitowanym osobom w odnajdywaniu się w społeczeństwie poprzez udział w specjalnych zajęciach dobranych do ich potrzeb.

Ponowny wzrost zainteresowania terapią zajęciową nastąpił po II wojnie światowej. Oprócz dotychczasowego zastosowania, coraz powszechniej zaczęto dostrzegać możliwość wykorzystania nowej formy pracy dla przywrócenia lub optymalizacji sprawności fizycznej, psychicznej i umysłowej chorych, a w przypadku trwałej utraty określonych funkcji – wypracowania funkcji zastępczych. Bardzo istotną funkcją tej formy terapii jest także dążenie do zwiększenia aktywności pacjentów w życiu społecznym.

Obecnie terapia zajęciowa wykorzystywana bywa głównie w pracy z osobami niepełnosprawnymi - intelektualnie i fizycznie oraz chorymi psychicznie. Jednakże działania terapeutyczne mogą być skierowane także do osób starszych, dzieci z problemami w uczeniu się, osób niedostosowanych czy wykluczonych społecznie.

OPIS ZAWODU:

Terapeuta zajęciowy, wykorzystując różnorodne metody aktywności życiowej pacjentów, stara się przeciwdziałać powstawaniu przewlekłego stanu chorobowego lub trwałego kalectwa oraz wspierać podopiecznego w przystosowaniu do życia w społeczności szpitalnej i pozaszpitalnej.

Do rodzajów terapii zajęciowej zalicza się: ergoterapię (leczenie przez pracę), która przyjmuje następujące formy: stolarstwo, garncarstwo i ceramika, wikliniarstwo, metaloplastyka, krawiectwo, dziewiarstwo, hafciarstwo, kaletnictwo, ogrodnictwo, tkactwo oraz pracę przy komputerze, socjoterapię, na którą składają się takie formy jak: ludoterapia (leczenie zabawą), trening samoobsługi, trening umiejętności społecznych oraz arteterapię (leczenie sztuką) malarstwo, rysunek, rzeźbę, muzykoterapię, choreoterapię, dramaterapię i bilioterapię.

Zadaniem terapeuty zajęciowego jest dobór odpowiednich form terapii, dostosowanych do stanu zdrowia, potrzeb, zainteresowań i możliwości podopiecznego.

ZADANIA ZAWODOWE:

Podstawowym zadaniem terapeuty zajęciowego jest opieka i współpraca z podopiecznym poprzez rozpoznanie, a następnie dążenie do zaspokojenia jego potrzeb życiowych - z uwzględnieniem czynników zdrowotnych, psychologicznych i społecznych.

Ponadto do zadań wykonywanych przez terapeutów zawodowych należą:

- diagnozowanie potrzeb bio-psycho-społecznych podopiecznych oraz planowanie indywidualnego i grupowego programu terapii, dostosowanej do potrzeb pacjenta, jego cech i nawyków oraz zaleceń lekarskich;
- prowadzenie różnych form oddziaływania terapeutycznego w celu poprawy funkcjonowania fizycznego,

psychicznego i społecznego podopiecznych oraz ich integracji społecznej i zawodowej;

- wspieranie podopiecznych w opanowaniu wykonywania prostych i złożonych czynności codziennych i poprawie samodzielnego funkcjonowania;
- motywowanie pacjentów do udziału w leczeniu i rehabilitacji;
- współdziałanie z zespołem aktywizująco-terapeutycznym prowadzącym rehabilitację, a także nawiązywanie i podtrzymywanie kontaktu terapeutycznego z rodziną i środowiskiem podopiecznego;
- stałe monitorowanie reakcji pacjenta na terapię i przekazywanie wyników osobie kierującej (np. konsultowanie z lekarzem przebiegu i efektu terapii, zgłaszanie lekarzowi niewłaściwej reakcji na podejmowane działania czy występowanie niepokojących symptomów zaburzeń zdrowia itp.);
- dokumentowanie, monitorowanie i ocena przebiegu procesu terapeutycznego.

Dodatkowe zadania zawodowe: sprawowanie funkcji kierowniczych i organizacyjnych (np. organizowanie i prowadzenie pracowni lub oddziału terapii zajęciowej).

ŚRODOWISKO PRACY:

Praca terapeuty zajęciowego odbywa się głównie w pomieszczeniach zamkniętych, salach, pracowniach, przy świetle dziennym lub sztucznym.

Podstawowe rodzaje zadań wykonywane są w kontakcie indywidualnym i grupowym, z pacjentem chorym lub niesamodzielnym, przy współpracy zespołu terapeutycznego tj.: lekarza, psychologa, pedagoga, logopedy. Bardzo intensywne kontakty z ludźmi, związane z prowadzeniem zajęć z podopiecznymi oraz ich rodzinami, wymagają umiejętności współdziałania i komunikatywności. Konieczność współpracy ze specjalistami z różnych dziedzin oraz bezpośredni kontakt z ludźmi przewlekłe, a czasami nieuleczalnie chorymi sprawia, że praca ta wymaga odporności psychicznej oraz umiejętności organizowania pracy.

Konieczne jest także nieustanne aktualizowanie wiedzy, śledzenie nowinek, udział w kursach podnoszących kwalifikacje i rozszerzających umiejętności metodyczne oraz posługiwanie się urządzeniami wykorzystywanymi w pracowni terapii zajęciowej.

Godziny pracy terapeuty zajęciowego są na ogół stałe - wynoszą 8 godzin, jednakże w niektórych podmiotach leczniczych praca ma charakter zmianowy.

WYMAGANIA PSYCHOFIZYCZNE:

Osoby zainteresowane zawodem terapeuty zajęciowego powinny cechować się przede wszystkim dużym zainteresowaniem innymi ludźmi, życzliwością, opiekuńczością i cierpliwością. Bardzo ważne są: dobry stan zdrowia, sprawność ruchowa, dobry wzrok i słuch, prawidłowa koordynacja wzrokowo - ruchowa, swobodne komunikowanie się. Ważna jest także łatwość nawiązywania kontaktów, umiejętność przekazywania wiedzy oraz zdolność do motywowania innych do działania.

Dla skutecznego wykonywania powierzonych prac powinny posiadać uzdolnienia do wykonywania prac manualnych, artystycznych lub technicznych, oraz wiedzę na temat metod organizowania czasu wolnego osobom chorym i z różnym stopniem niepełnosprawności.

Do przeciwwskazań w wykonywaniu zawodu terapeuty zajęciowego należą choroby kręgosłupa, zaburzenia psychiczne, zaburzenia równowagi, omdlenia, choroby skóry, nosicielstwo chorób zakaźnych, uzależnienia.

WARUNKI PODJĘCIA PRACY:

Zatrudnianie terapeutów zajęciowych w Polsce regulowane jest m.in. Rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie kwalifikacji wymaganych od pracowników na poszczególnych rodzajach stanowisk pracy w podmiotach leczniczych niebędących przedsiębiorcami z dnia 20 lipca 2011 r. (Dz.U. Nr 151, poz. 896). Zgodnie z nim kształcenie w tym zawodzie odbywa się na poziomie kształcenia policealnego (zakończonym uzyskaniem dyplomu potwierdzającego zawodowe kwalifikacje) oraz od roku 2012 na poziomie studiów licencjackich.

Ponadto osoby, które ukończyły studia wyższe, np. na kierunkach artystycznych, mogą uzupełnić na studiach podyplomowych lub kursach kwalifikacyjnych (kwalifikacja Z.9) kwalifikacje pozwalające pracować w tym zawodzie

MOŻLIWOŚCI ZATRUDNIENIA:

W Polsce terapię zajęciową kojarzy się zwykle z „warsztatami terapii zajęciowej”, choć jest to tylko jedna z placówek, w której prowadzone są tego typu działania. Terapeuta zajęciowy może także podjąć zatrudnienie w domach pomocy społecznej, Miejskich Ośrodkach Pomocy Społecznej, szpitalach i dziennych oddziałach Psychiatrycznych, Zakładach Aktywności Zawodowej, placówkach rehabilitacji, świetlicach terapeutycznych, sanatoriach, domach dziennego pobytu, klubach seniora i innych placówkach ochrony zdrowia i pomocy społecznej.